

V Bruseli 16. decembra 2021
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2021/0424(COD)

15096/21
ADD 4

ENER 561
ENV 1013
CLIMA 456
IND 388
RECH 568
COMPET 915
ECOFIN 1257
CODEC 1662
IA 209

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	15. decembra 2021
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2021) 456 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU Sprievodný dokument k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s vodíkom (prepracované znenie) a k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom (prepracované znenie)

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2021) 456 final.

Príloha: SWD(2021) 456 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 15. 12. 2021
SWD(2021) 456 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

**Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady
o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s
vodíkom (prepracované znenie)**

**Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady
o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom (prepracované
znenie)**

{COM(2021) 803 final} - {COM(2021) 804 final} - {SEC(2021) 431 final} -
{SWD(2021) 455 final} - {SWD(2021) 457 final} - {SWD(2021) 458 final}

Súhrnný prehľad (max. 2 strany)
Posúdenie vplyvu týkajúce sa balíka opatrení v oblasti trhu s vodíkom a dekarbonizovaným plynom
A) Potreba konať
V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?
Európska zelená dohoda stavia EÚ na cestu ku klimatickej neutralite do roku 2050, čo si vyžaduje výrazne vyšší podiel obnoviteľných zdrojov energie v integrovanom energetickom systéme. Zemný plyn predstavuje 95 % z plyných palív, ktoré sa v súčasnosti spotrebúvajú v EÚ, a 25 % z celkovej spotreby energie v EÚ. Zatiaľ čo podiel zemného plynu sa bude postupne znižovať, očakáva sa, že biometán, syntetický metán a vodík získajú väčší význam. Tieto alternatívy zemného plynu však čelia viacerým regulačným prekážkam a nevzťahuje sa na ne aktuálny režim energetickej bezpečnosti. Bráni to ich zavádzaniu a ovplyvňuje to ich nákladovú účinnosť v rámci aktuálnych podmienok a pravidiel na trhu. Aktuálny regulačný systém neulahčuje cezhraničný obchod a rozvoj infraštruktúry pre plyny z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkové plyny ani ich neobmedzený prístup na trhy s plynom v celej EÚ. Plný potenciál dodávania plynov z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových plynov teda zostáva, aspoň z hľadiska nákladov a bezpečnosti, nevyužitý. A napokon odberatelia plynu nemajú potrebné práva a nástroje na to, aby si mohli vybrať nákladovo najefektívnejšie možnosti dekarbonizácie na trhu.
Čo by sa malo dosiahnuť?
Všeobecným cieľom je uľahčiť nákladovo efektívnu dekarbonizáciu vytvorením európskeho trhu s vodíkom a postupnú dekarbonizáciu trhov s plynými palivami, a to pri súčasnom zaistení energetickej bezpečnosti. Konkrétne ciele sú 1. uľahčiť vznik otvoreného a konkurencieschopného trhu s vodíkom v EÚ; 2. zaistiť prístup plynov z obnoviteľných zdrojov do existujúcich sietí a trhov pre metán a ich bezpečnosť dodávok; 3. zabezpečiť transparentné a inkluzívne plánovanie infraštruktúry a 4. poskytnúť odberateľom práva a nástroje, ktoré im umožnia vybrať si najlacnejšie možnosti dekarbonizácie.
Aká je pridaná hodnota opatrenia na úrovni EÚ (subsidiarita)?
Iniciatíva sa zameriava na zmenu existujúcich právnych predpisov EÚ a vytvorenie nového rámca pre vnútorný trh s vodíkom s cieľom dosiahnuť nákladovo efektívne hospodárstvo čistého vodíka. Podpora efektívnejších a integrovanejších trhov EÚ s plynmi z obnoviteľných zdrojov si vyžaduje harmonizovaný a koordinovaný regulačný prístup v celej EÚ a nedá sa dosiahnuť na úrovni samostatných členských štátov. Iniciatíva sa takisto zameriava na zabránenie rušivým vplyvom nekoordinovaných a neucelených politických iniciatív v dôsledku vyvíjania čisto vnútroštátnych riešení mnohými členskými štátmi. Iniciatíva prispieva aj k dosiahnutiu záväzných cieľov na úrovni EÚ. Úloha plyných palív v energetickom mixe nasledujúcich desaťročí si vyžaduje dekarbonizáciu plynárenského odvetvia prostredníctvom perspektívnej koncepcie konkurencieschopných trhov s dekarbonizovaným plynom, ktoré budú schopné posilniť a primerane chrániť všetkých odberateľov v EÚ. Vytvorenie regulačného rámca na úrovni EÚ pre špecializovanú vodíkovú infraštruktúru a špecializované trhy s vodíkom by podporilo integráciu a prepojenie vnútroštátnych trhov s vodíkom.
B) Riešenia
Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?
V rámci problémovej oblasti I sa zvažujú tieto možnosti: vyhlásiť súťaž na práva na prevádzku siete (Možnosť 1); zaviesť hlavné regulačné zásady inšpirované zásadami, ktoré sa aktuálne uplatňujú na trhu so zemným plynom, ale prispôbené vývojovému štádiu trhov s vodíkom (možnosť 2); a zaviesť úplne vyvinutý regulačný režim pre vodík (podobný tomu, ktorý sa aktuálne uplatňuje v odvetví zemného plynu) bez potreby prechodu na vyspelejší trh s vodíkom (možnosť 3). V problémovej oblasti I sa uprednostňuje možnosť zavedenia hlavných regulačných zásad pri súčasnom poskytovaní usmernení pre budúci regulačný vývoj (možnosť 2b „Hlavné regulačné zásady s víziou“). Táto možnosť je najlepšie prispôbená osobitnostiam vodíkoveho odvetvia a zahŕňa niektoré výhody, ktoré by mohli

byť spojené s inými možnosťami, a zároveň sa vyhýba ich nevýhodám. Poskytnutím usmernení sa vytvorí priestor pre vyspelejší trh s vodíkom.

Problémová oblasť II obsahuje možnosti, ktoré podporujú prístup obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov na existujúci trh s plynom a do existujúcej plynárenskej infraštruktúry. Všetky možnosti zahŕňajú aj postupné zvyšovanie úrovne intervencie na riešenie problémov energetickej bezpečnosti, a to najmä rozšírenie existujúcich nástrojov, noriem a postupov na obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny, a riešenie rizík súvisiacich s kybernetickou bezpečnosťou v plynárenskom odvetví. Možnosť 3 „Povoliť a podporiť úplný prístup na trh pre obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny a riešiť otázku dlhodobých zákaziek na dodávky zemného plynu“ je uprednostňovanou možnosťou v problémovej oblasti II. Táto možnosť obsahuje opatrenia na podporu prístupu obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov na veľkoobchodný trh, k terminálom LNG a do prepravnej siete (bez ohľadu na miesto napojenia) vrátane tarifných zliav za vtláčanie do siete a cezhraničnú prepravu. Od roku 2050 bude zakazovať dlhodobé zákazky na dodávky fosílnych plynov bez znížených emisií. Kvalita plynu by sa riadila harmonizovaným prístupom na úrovni EÚ, pokiaľ ide o cezhraničné body prepojenia, zatiaľ čo členské štáty si ponechajú svoju flexibilitu. Povolený strop pre zmesi vodíka je stanovený na úrovni 5 % v prípade všetkých cezhraničných bodov – úroveň, ktorá je nákladovo efektívna z hľadiska prispôsobenia sa a nákladov na znižovanie emisií.

Problémová oblasť III zohľadňuje možnosti týkajúce sa integrovaného plánovania siete. Uprednostňovaná možnosť problémovej oblasti III je *Možnosť 2 „Vnútroštátne plánovanie založené na európskych scenároch“*. V rámci tejto možnosti je povolené vnútroštátne plánovanie, ale vyžaduje sa, aby bolo založené na spoločných scenároch pre plyn a elektrinu, ktoré sú zosúladené s desaťročným plánom rozvoja siete a prepojené s príslušným národným energetickým a klimatickým plánom. Možnosť zahŕňa všetky príslušné subjekty (prevádzkovateľov distribučných sietí) a umožňuje identifikovať plynovody, ktoré by sa preorientovali z metánu na vodík na takej úrovni podrobnosti, ktorú by nebolo možné jednoducho dosiahnuť na európskej úrovni.

Problémová oblasť IV obsahuje možnosti, ktoré predpokladajú neregulačný prístup k riešeniu hospodárskej súťaže a zapojeniu odberateľov alebo namiesto toho vyžadujú riešenie príčin problémov prostredníctvom nových právnych predpisov, ktoré väčšinou odrážajú to, čo už bolo zavedené v odvetví elektrickej energie. Na základe analýzy je uprednostňovaná možnosťou *Možnosť 2 „Flexibilné právne predpisy“*, ktorá odráža ochranu odberateľov na trhu s elektrickou energiou a v prípade potreby aj ustanovenia o posilnení postavenia. Celkovo je táto možnosť s najväčšou pravdepodobnosťou najúčinnnejšia, najefektívnejšia a najviac konzistentná s ostatnými problémovými oblasťami.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

V rámci **problémovej oblasti I** veľká väčšina respondentov podporuje skoré zavedenie nariadenia s cieľom podporiť dobre fungujúci a konkurencieschopný trh s vodíkom a dobre fungujúcu vodíkovú infraštruktúru. Respondenti dôrazne obhajovali legislatívny rámec EÚ, ktorý vymedzuje kľúčové regulačné zásady a zaujíma prístup postupných krokov. Veľká väčšina podporuje napr. regulovaný prístup tretích strán, pravidlá pre prístup k dovozným terminálom a zásobníkom vodíka a obhajuje oddelenie sieťových činností. Väčšina respondentov považovala za dôležité v ranej fáze vymedziť úlohu súkromných subjektov v rozvoji vodíkovej infraštruktúry. Veľká väčšina respondentov sa takisto domnieva, že existujúce a budúce súkromné siete môžu byť (dočasne) oslobodené od určitých regulačných požiadaviek, ale musí sa zaručiť zblížovanie s jednotným regulačným rámcom. Výrazná väčšina respondentov sa domnieva, že práva a požiadavky na povolenia pre novú vodíkovú infraštruktúru by sa mali podobáť tým, ktoré sa v súčasnosti uplatňujú na metánové plynovody.

V prípade **problémovej oblasti II** sa zainteresované strany zhodujú na potrebe zrevidovať súčasný regulačný rámec, aby sa dosiahli ciele v oblasti dekarbonizácie. Väčšina zainteresovaných strán sa domnieva, že je dôležité zabezpečiť úplný prístup na trh a uľahčiť vtláčanie obnoviteľných plynov a nízkouhlíkových plynov do plynárenskej siete. Mnohí respondenti zastávajú názor, že prevádzkovatelia sietí by mali mať povinnosť pripojiť výrobcov obnoviteľných plynov a nízkouhlíkových plynov a zaviesť pre nich zľavu z poplatku za vtláčanie do siete. Väčšina respondentov takisto podporuje vylepšenie rámca transparentnosti pre terminály LNG. Silnú podporu má aj harmonizované uplatňovanie noriem kvality plynu v celej EÚ, čím by sa posilnila cezhraničná koordinácia a zvýšila transparentnosť. Respondenti sa v otázke primiešavania vodíka viac rozchádzajú, ale väčšina súhlasí s tým, že by to mohlo napriek vysokým technickým nákladom poslúžiť ako nákladovo efektívny a rýchly prvý krok

k dekarbonizácii energetického systému. Len málo zainteresovaných strán podporilo odstránenie cezhraničných sadzieb v rámci EÚ. Väčšina respondentov považuje bezpečnostné výzvy súvisiace s plynom a opatrenia v oblasti kybernetickej bezpečnosti za dôležité.

V rámci **problémovej oblasti III** väčšina zainteresovaných strán podporuje zosúladienie načasovania národných plánov rozvoja siete s desaťročným plánom rozvoja siete prostredníctvom jednotného plánu pre plyn bez ohľadu na zvolený model oddelenia. Výrazná väčšina respondentov vyjadrila dokonca ešte silnejšiu podporu spoločnému scenáru pre elektrinu a plyn. Značný počet zainteresovaných strán žiada zaradenie vodíkových projektov do národných plánov rozvoja siete. Väčšina zainteresovaných strán súhlasí s tým, aby prevádzkovatelia distribučných sietí mali za úlohu poskytovať a vymieňať informácie, pričom niekoľko respondentov podporuje aj to, aby prevádzkovatelia distribučných sietí poskytovali svoj vlastný plán vrátane optimalizácie systému v rôznych odvetviach. Respondenti takisto čiastočne uprednostňujú spoločný plán pre plyn a elektrinu pred spoločnými scenármi so samostatnými plánmi. Viaceré zainteresované strany podotkli, že uprednostňujú možnosť spoločného plánu pre metán a vodík so samostatným plánom pre elektrinu.

V prípade **problémovej oblasti IV** výrazná väčšina zainteresovaných strán vyžaduje vyššie ambície v ustanoveniach týkajúcich sa občanov/odberateľov tým, že by odrážali ustanovenia pre trh s elektrinou. Takisto aj ustanovenia o energetickej chudobe by mali prispieť k zabezpečeniu toho, aby odberatelia neplatili za prechod k čistým možnostiam na báze plynu. Predstavitelia zo súkromného sektora podporujú plány postupného zrušenia regulovaných cien, pričom niektoré spotrebiteľské organizácie by ich radšej zachovali na ochranu energeticky chudobných a zraniteľných odberateľov. Takmer polovica všetkých respondentov chce, aby sa posilnili ustanovenia o porovnateľnosti ponúk, prístupnosti údajov, transparentnosti, inteligentných meracích systémoch a zmene dodávateľa. Neregulačný prístup výslovne nepodporil žiadny respondent.

C) Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Problémová oblasť I: Kľúčovou výhodou možnosti uplatniť hlavné regulačné zásady s víziou vodíkovej infraštruktúry a trhov s vodíkom je to, že podporuje integráciu trhu, poskytuje jasnosť investorom (do infraštruktúry), predchádza vzniku trhových štruktúr bez hospodárskej súťaže a vzniku prekážok pre integráciu trhu spôsobených problémami s kvalitou vodíka. Počas počiatočného obdobia existencie vodíkoveho odvetvia poskytuje investorom flexibilitu, pričom jasnosť o budúcom regulačnom režime pomôže predchádzať vzniku nákladov na dodatočné úpravy, ktoré budú potrebné, keď trh vyspeje.

Problémová oblasť II: Povolenie a podpora úplného prístupu na trh pre obnoviteľné plyny a nízkouhlíkové plyny a riešenie otázky dlhodobých zmlúv na dodávky zemného plynu. Hlavnou výhodou je, že opatrenia znížia výrobné náklady pre výrobcov obnoviteľných plynov a nízkouhlíkových plynov, zvýšia hospodársku súťaž, likviditu a obchod s obnoviteľnými plynmi. Odberatelia a daňovníci takto získajú výhody, pretože podpora sa bude môcť znížiť. Takisto sa obmedzia riziká spojené s energetickou bezpečnosťou, ušetrí sa čas a zdroje, zmierni sa neistota, vylepší sa efektívnosť núdzových opatrení a pre plynárenské spoločnosti sa sprísnia požiadavky na bezpečnosť.

Problémová oblasť III: Zavedenie vnútroštátneho plánovania založeného na európskych scenároch. Hlavnou výhodou je odstránenie rizika, že prevádzkovatelia prenosových sústav pre elektrinu a prevádzkovatelia prepravných sietí pre plyn budú plánovať rozvoj svojich systémov na základe nekompatibilných predpokladov. Umožní to integráciu odvetvia a koncepčné systémové plánovanie pri zachovaní výhod podrobnejších sektorových plánov rozvoja siete. Zabezpečuje sa tým spoločná vízia rôznych zainteresovaných strán, čo znamená, že v plánovaní siete sa zohľadnia stratégie dekarbonizácie na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, čím sa zníži riziko potenciálnej odkázanosti alebo uviaznutia aktív.

Problémová oblasť IV: Vykonávanie flexibilných právnych predpisov zameraných na riešenie všetkých príčin problémov. Kľúčovou výhodou je, že ponúkne významný potenciál na úspory, pomôže novým dodávateľom a poskytovateľom služieb vstupovať na trh a vyvíjať inovatívne produkty, čo povedie k zvýšeniu hospodárskej súťaže, zapojeniu odberateľov a hospodárskemu úžitku. Takisto by to občanom a komunitám umožnilo zvýšiť

spoločenskú akceptáciu, zmobilizovať súkromný kapitál a uľahčiť zavádzanie obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov. Zníženie rizika nadmerných investícií bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie.
Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Vykonávanie opatrení v problémovej oblasti I prinesie orgánom členských štátov, regulačným orgánom a prevádzkovateľom sietí ekonomické a administratívne náklady, pretože bude potrebné zaviesť hlavné zásady a dohliadať na ne. Tieto náklady však ľahko prevážia hospodárske úžitky uprednostňovanej možnosti. Vykonávanie opatrení v problémovej oblasti II prinesie ekonomické a administratívne náklady, pretože spôsobia zvýšenie trhovej ceny zemného plynu a vyžadujú si viac spolupráce medzi prevádzkovateľmi distribučných sietí a prevádzkovateľmi prepravných sietí. Vnútroštátne orgány, najmä regulačné orgány, sa budú musieť zapojiť do vykonávania týchto opatrení. Vypracovanie regulovaného prístupu ku kybernetickej bezpečnosti by mohlo takisto priniesť vyššie náklady na dosiahnutie súladu. V prípade problémovej oblasti III nie je dostupná verejná kvantifikácia nákladov, ale očakáva sa, že výhody (vyššia miera synergií, čím sa znížia spoločenské náklady) prevážia nad nákladmi na dodatočnú koordináciu. Pre problémovú oblasť IV nie je dostupná verejná kvantifikácia nákladov. Kľúčové náklady sú ekonomické a spoločenské, pretože výhody pre odberateľov môžu byť nižšie ako náklady na inteligentné meracie zariadenia na poskytovanie nediskriminačného prístupu k údajom odberateľov.
Aký je vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?
Uprednostňované možnosti v rôznych oblastiach politiky povedú k zvýšeniu hospodárskej súťaže v oblasti obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov. Zvýšená maloobchodná konkurencia v kombinácii s vylepšenou ochranou odberateľov povedie k vyššej miere zmeny dodávateľa medzi menšími odberateľmi vrátane MSP. Zvýšená konkurencia môže byť takisto výsledkom nediskriminačného prístupu k údajom o odberateľoch a racionálne harmonizovaného režimu, ako aj opatrení, ktoré uľahčujú interoperabilitu v rámci EÚ. Rozšírenie požiadaviek na homogenizáciu ukazovateľov zabezpečí väčšiu konkurenciu medzi poskytovateľmi služieb kybernetickej bezpečnosti a zníži náklady vďaka úsporám z rozsahu.
Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?
Väčšina uprednostňovaných možností v rôznych oblastiach politiky má existujúce a obmedzené negatívne vplyvy na členské štáty a spočívajú najmä v obmedzených administratívnych zaťaženiach. V problémovej oblasti IV (flexibilné právne predpisy pre maloobchodné trhy) by však ochrana a zapojenie odberateľov obmedzili takéto zaťaženia administratívnych orgánov. Počas rozsiahlych verejných konzultácií vrátane konzultácií so správnymi orgánmi členských štátov sa celkovo nezaznamenalo žiadne výrazné zvýšenie vplyvu na členské štáty.
Očakávajú sa iné významné vplyvy?
Áno. Pri uprednostňovanej možnosti v rámci problémovej oblasti IV sa zistili vplyvy na základné práva týkajúce sa ochrany údajov. Bude sa zabezpečovať široký prístup a využívanie digitálnych technológií a služieb založených na údajoch a zároveň sa zaručí vysoká úroveň práva na súkromný život a ochrana osobných údajov.
Proporcionalita?
Uprednostňovaný súbor možností sa považuje za primeraný a v čo najväčšej miere nadväzuje na existujúce prístupy. Rovnováha medzi povinnosťami a zohľadnením rozdielnych schopností konať medzi členskými štátmi a súkromnými subjektmi sa považuje za primeranú vzhľadom na nevyhnutnosť dosiahnutia klimatickej neutrality.
D) Nadväzné opatrenia
Kedy sa táto politika preskúma?
Komisia uskutoční úplné hodnotenie vplyvu navrhovaných iniciatív vrátane účinnosti, efektívnosti, trvalej

koherentnosti a relevantnosti návrhov v rámci stanoveného obdobia po nadobudnutí účinnosti prijatých opatrení (orientačne 5 rokov). V súčasnosti sa v návrhu neplánuje žiadne preskúmanie politiky.